Przedpłata
wraz
z przesyłką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA
i
Administracya
we Lwowie
plac Maryacki l. 9.
Adres redaktora:
ulica Zielona l. 1.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 14. Dnia 22. Lipca 1888. XV. rocznik.

Rolnicze stowarzyszenia udziałowe w Niemczech

W kwietniu b r. odbył się w Berlinie czwarty kongres delegatów niemieckich spółek rolniczych, opartych na udziałach z solidarną poręką członków.

Przedłożone temu zgromadzeniu sprawozdanie o stosunkach udziałowych spółek rolniczych w cesarstwie niemieckiem za rok 1887. wykazuje znaczny ich rozwój. W roku 1884. należało do „Związku spółek rolniczych“ 271 stowarzyszeń, z 13.148 członkami; w r. 1885. było już 388 stowarzyszeń z ilością 17 514 członków; w r. 1886. 425 spółek, z sumą 21.548 członków — gdy w r. 1887. należało już do związku ogólnego 538 spółek rolniczych, podzielonych na 8 związków prowincyonalnych lub specyalnych, które liczyły 26.182 członków. Nadto po za związkiem, mającym charakter pruski, istnieje jeszcze w południowych Niemczech i w Hanowerze około 100 spółek rolniczych, nie chcących poddać się hegemonii Berlina.

Niemieckie spółki rolnicze poświęcone są przeważnie interesom kupna na wspólny rachunek członków sztucznych nawozów, paszy, nasion, bydła rozpłodowego i t. d. i nazywają się nawet z tego powodu „rolniczemi Towarzystwami spożywczemi“ (*landwirthschaftliche Consumvereine*).

W obrębie ośmiu związków spółek rolniczych w Niemczech, zakupiły spółki na rachunek swoich członków w r. 1887. nawozów sztucznych 457.834 centnarów metrycznych, wartości 1 303.549 marek; 342.095 centnarów paszy za 1.207.463 marek: 6.106 centnarów nasion za 148.642 marek, a za 205.856 marek innych artykułów, potrzebnych w gospodarstwie. Suma zakupna tych rolniczych spółek przedstawiała w r. 1887. cyfrę 2,865,510 marek.

Bardzo ożywioną dyskusyę spowodował referat o wynikach walki, stoczonéj przez spółki rolnicze z konwencyą fabrykantów nawozów sztucznych. Skonfederowani fabrykanci mączki kościanéj, kompostów fabrycznych i t. d. zobowiązali się nie wypuszczać w handel towaru, któryby zawierał 75% pożytecznych składników, tylko mieli zbiorowo obniżyć wartość jego do 67½% tychże składników. Związki spółek rolniczych odpowiedziały na to kontra-konwencyą, wykluczającą należących do zmowy fabrykantów od interesów ze spółkami rolniczemi, i zaraz powstały nowe fabryki, które doprowadziły oferty swoje aż do 90% czystych składników, bez zmiany ceny. Na całéj linii odniosły stowarzyszenia zwycięstwo! Parę lat wystarczyło, ażeby konwencyą fabrykantów rozbić, i wielu z nich doprowadzić do bankructwa.

Na polu obrony interesu producentów zboża w walce z handlarzami, uzyskano również znakomite rezultaty za pomocą jednoczenia rolników w potężne organizmy za pomocą handlowych spółek rolniczych.

Osobny i silnie rozwinięty dział w gronie stowarzyszeń rolniczych w Niemczech stanowią spółki mleczarskie. Związek hanowerski n. p. obejmował z końcem r. 1887. stowarzyszeń mleczarskich 75, w Saksonii jest ich przeszło 60.

Szlezwicko-holsztyńscy hodowcy bydła, za pomocą silnéj organizacyi stowarzyszeń, walczą zwycięzko na targach angielskich z masłem swojem przeciwko konkurencyi Danii i Szwecyi. Wszystkie folwarki szlezwicko-holsztyńskie podzielone są na 6 okręgów produkcyjnych, z których każdy utrzymuje własnego instruktora mle-

czarstwa, a nadto wszystkie te związki utrzymują wspólnym kosztem w Londynie hojnie płatnego agenta, który pośredniczy w sprzedaży ich masła na targach angielskich. Ceny normują się podług notowań giełdy hamburskiéj, zaś poszczególne spółki zawierają na długie lata kontrakty z folwarkami związkowemi co do ilości masła, którą każdy folwark na eksport dostarczać jest obowiązany, tak, iż wedle tego urządzają już sobie uczestnicy spółek całe gospodarstwo. Wszystko masło musi być sporządzane w sposób jednakowy — a to nietylko pod względem jakości, ale nawet co do najdrobniejszych szczegółów opakowania. I taka organizacya jednolita czyni możliwem, iż wysyłane być mogą do Anglii całe ładugi okrętowe masła, pochodzącego z kilkuset folwarków, a zupełnie jednakowo przyrządzonego i jednakowo opakowanego, z czego téż wynika ta korzyść znakomita, iż na światowéj giełdzie londyńskiéj maleńka prowincya Szlezwik-Holsztyn ma swoją osobną stałą pozycyę co do masła, a dobra reputacya, jaką sobie zjednała marka szlezwicko-holsztyńska, umożliwia, że hurtownicy angielscy mogą z zupełnym spokojem kupować i sprzedawać holsztyńskie masło na niewidziane tysiącami centnarów. Oto korzyści racyonalnéj organizacyi spółkowéj!

W Oldenburgu i na Szląsku pruskim rozpoczęto już krzątać się około organizacyi handlu wywozowego produktami nabiałowemi na wielką skalę wedle wzoru Szlezwik-Holsztynu.

W Poznańskiem przyszła do skutku w r. z. pierwsza spółka mleczarska do której przystąpiło 10 folwarków.

Do ogólnego niemieckiego Związku spółek rolniczych należy 83 spółek mleczarskich, z tych 62 stowarzyszeń rozpada się na cztery specyalne związki mleczarskich spółek w Oldenburgu, Szląsku, w Prusiech wschodnich i zachodnich i w Hesyi. W jednym tylko rządowym okręgu Hildesheimskim powstało w r. 1887. nowych 13 spółek mleczarskich

Oprócz spółek mleczarskich należą do związku rolniczych spółek niemieckich 4 spółki dla produkcyi buhai rasowych, 2 dla wywozu bydła rzeźnego na targi centralne, i jedna spółka producentów bydła, która utrzymuje rzezalnię na własny rachunek.

Dla myślącego rolnika mogą być przytoczone tu szczegóły o zastosowaniu organizacyi spółek udziałowych do potrzeb rolnictwa, wielce pouczającemi.

Stan stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Austryi.

Szósty rocznik oficyalnego austryackiego podręcznika statystycznego zawiera uporządkowany wedle krajów koronnych przegląd stanu stowarzyszeń udziałowych w Przedlitawii w latach 1886. i 1887. Wedle tego źródła przedstawiał się stan stowarzyszeń z końcem ubiegłych dwóch lat jak następuje:

Stan z 31. grudnia 1886.

Kraje koronne:	Tow. zaliczkowe: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem	Stow. spożywcze: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem	Inne stowarzyszenia: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem	Ogólna ilość: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem
Austrya dolna . . .	51	79	130	15	8	23	9	17	26	75	104	179
Austrya górna . . .	3	8	11	6	5	11	—	1	1	9	14	23
Solnogród	—	2	2	—	2	2	—	—	—	—	4	4
Styrya	34	13	47	7	6	13	1	10	11	42	29	71
Karyntya	1	10	11	1	2	3	—	1	1	2	13	15
Kraina	4	8	12	—	—	—	—	—	—	4	8	12
Pobrzeże	1	15	16	—	1	1	3	9	12	4	25	29
Tyrol z Vorarlbergiem	2	11	13	1	14	15	3	6	9	6	31	37
Czechy	221	168	389	6	12	18	6	16	22	233	196	429
Morawa	108	197	305	18	31	49	—	30	30	126	258	384
Szląsk	13	14	27	4	3	7	2	2	4	19	19	38
Galicya	108	92	200	2	12	14	22	22	44	132	126	258
Bukowina	—	14	14	—	—	—	—	—	—	—	14	14
Dalmacya	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Razem	546	682	1.178	60	96	156	46	114	160	652	842	1.494

Stan z 31. grudnia 1887.

Kraje koronne:	Tow. zaliczkowe: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem	Stow. spożywcze: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem	Inne stowarzyszenia: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	[illegible]	Ogólna ilość: z nieogr. poręką	z ogr. poręką	razem
Austrya dolna . . .	51	78	129	17	8	25	12	17	29	80	103	189
Austrya górna . . .	3	8	11	7	5	12	—	1	1	10	14	24
Solnogród	—	2	2	—	2	2	—	—	—	—	4	4
Styrya	37	14	51	8	8	16	1	9	10	46	31	77
Karyntya	1	10	11	1	2	3	—	1	1	2	13	15
Kraina	4	8	12	1	1	2	—	1	1	5	10	15
Pobrzeże	1	14	15	—	—	—	2	10	12	3	24	27
Tyrol z Vorarlbergiem	2	11	13	2	14	16	4	6	10	8	31	39
Czechy	223	170	393	6	11	17	8	16	24	237	197	434
Morawa	107	207	314	18	33	51	1	32	33	126	272	398
Szląsk	13	17	30	4	5	9	2	2	4	19	24	43
Galicya	102	92	194	2	14	16	20	30	50	124	136	260
Bukowina	—	19	19	—	—	—	—	—	—	—	19	19
Dalmacya	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Razem	544	651	1.195	66	103	169	50	125	175	660	879	1.539

Nadto istnieje w Galicyi jeszcze 10 stowarzyszeń nieprotokołowanych (7 pożyczkowych, 3 spożywczo fabryczne), w całéj zaś Austryi jest nieprotokołowanych stowarzyszeń 198. W ciągu r. 1887. ubyło 8 takich stowarzyszeń, gdyż z końcem r. 1886. ilość ich wynosiła jeszcze 206.

Sprawozdania lustratora Towarzystw związkowych.

Towarzystwo wzajemnego kredytu we Lwowie.

Wskutek wezwania Dyrekcyi Towarzystwa wzajemnego kredytu we Lwowie z dnia 21. czerwca 1888. l. 228, zarządził p. Patron Związku dr. Skalkowski ścisłą i dokładną lustracyę tego Towarzystwa i polecił przeprowadzenia takowéj lustratorowi związkowemu p. Kornbergerowi.

Według przedłożonego obszernego sprawozdania z dokonanej lustracyi, przedstawia się obecny stan interesów Towarzystwa następująco:

Bilans surowy z dnia 28. czerwca 1888. wykazuje w

S t a n i e b i e r n y m:

Udziały	23.117 „	72 ct.
Fundusz rezerwowy . . .	2.416 „	21 „
Wkładki oszczędności . .	19 315 „	90 „
Długi Towarzystwa . . .	17.457 „	06 „
Zysk z r. 1887. . . .	69 „	68 „
razem .	62.376 zł.	57 ct.

S t a n i e c z y n n y m:

Pożyczki	55.260 zł.	14 ct.
Koszta administracyi . .	734 „	04 „
Saldo odsetek	2.426 „	07 „
Koszta procesowe . . .	1.468 „	49 „
Koszta założenia . . .	462 „	64 „
Kasa	2 025 „	19 „
razem .	62.376 zł.	57 ct.

Kapitał obrotowy w ciągu roku 1887. zwiększył się o 4.800 zł. w porównaniu do końca roku 1886., natomiast zmniejszył się ponownie w roku 1888. o kwotę 2.500 zł.; — w tym samym stosunku wzrastał i zmniejszył się także stan udzielanych pożyczek.

Członków liczy Towarzystwo obecnie 564.

U d z i a ł y pobiera Towarzystwo w ten sposób, że przy udzielaniu pożyczek ściąga się z takowych 5%, przy prolongatach zaś 1% rektującéj pożyczki.

Ściąganie udziałów w powyższy sposób, bywa ściśle przestrzegane. Udział jeden wynosi 50 zł.; udziały powyżéj 200 zł. posiada 7 członków. Dywidendę za rok 1887. wypłaciło Towarzystwo w wysokości 3%.

Na fundusz rezerwowy pobiera się wpisowego 3 zł., nadto do funduszu tego przydzielonem bywa corocznie 10% z czystego zysku.

F u n d u s z r e z e r w o w y znajduje się dotychczas w obrocie kasowym, nie pobiera on atoli przypadających za to odsetek, i wynosi obecnie 10·4% udziałów, a 3·8% kapitału obrotowego.

Stosunek własnego majątku Towarzystwa w udziałach i funduszu rezerwowym do całego kapitału obrotowego — przedstawia się jak 1 : 2·43.

Towarzystwo uchwaliło w tym roku podnieść fundusz rezerwowy do wysokości 10% udziałów subskrybowanych.

W k ł a d k i o s z c z ę d n o ś c i w sumie 19.315 zł. 90 ct., składają się z 152 pozycyj, pomiędzy któremi 12 od instytucyi (korporacyi) z kwotą 5.046 zł. 92 ct.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny																			
	Stan udziałów i funduszu rezerwowego z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte								Saldo rachunku Banku krajowego	
			Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca			
	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	11597	76	23289	31	583	10	15	31	23857	10	6000	.	.		.	.	6000	.	.	.
Białej St. pot. i osz. Wz. p.	20259	16	57008	07	3277	12	1140	43	59144	76	20907		7405	50	7680		20632	50	.	.
Birczy	17270	52	12171	10	985	10	792	35	12363	85	40528	.	7345		6940	.	40933		.	.
Bochni	18588	17	25338	10	1075	94	450	.	25964	04	27316	78	5700		64 0		26566	7~	.	.
Bołazowcach K. z.	5710	07	6439	78	1164	59	245	02	7359	35	5450		2850		3250	.	5050		.	.
Cieszanowie	25682	35	43722	48	1805	69	186	94	43662	23	12100	.	2200		2500	.	11800		781	66
Dąbrowej	93424	62			.					.	179696	08	25709	99	28871	82	176524	25	2891	35
Dobczycach St. pot. i oszcz.	3754	75	17334	89	2548	80	182	36	17407	33	3743	46	.				3743	46		
Dobromilu	23161	43	30825	05	2270	97	1852	02	31244	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1028	51
Drohobyczu	84011	44	100741	02	10634	41	1493	.	109883	33	3500	.			1500		2000		320	81
„ B. kr. dla h. i p.	15704		30382				.		30382											
Glinianach	77310	35	98473	57	12381	33	3168	52	107686	38	31871	96	15178	78	12799	55	34251	19	1181	05
Głogowie Pow. Tow. zal.	11853	97	36380	45	2245	92	1020	68	37605	69	3000	.					3000			
Gorlicach	72581	24	175234	82	8947		12577	87	171603	98	95648	82	58974	50	47646	61	106976	71		
Jaśle	31724	02	104991	06	15781	28	10522	76	110249	58	8400		4400		3900		8900		1022	27
Jaworowie	24389	41	63599	11	1552	78	4154	35	60997	54	8450		450		550		8350		927	82
Kałuszu	19611	40	28847		2043	38	1824	14	29066	77	16300		280		3600		15500			
Kamionce strum. P. T. z.	5115	59	25708	47	1501	34	277	21	26933	10	3000		.		750		2250		891	67
Kańczudze K. z.	4010	57	2960	86			12	95	2947	31	5900						5900		.	
Kolbuszowej	12553	26	11123	65	849	82	244	09	11729	38	11500		380	.	1100	.	10780	.	.	
Komarnie	21824	12	42715	20	2886	73	716	34	44885	59	7100		1100		1270		6930		.	
Kozowej K. z.	1658	50	505	61	84		200	.	390	25	4703	60	1035	14	500		5258	74	.	
Krakowie	73223	47	102484	31	15325	67	13038	71	104171	27	68124	07	23820		24955		66989	07	.	
Krakowcu St. zal.	4456	93	1252						1252		8014	14	.	.	175	.	7839	14	.	
Krynicy St. pot. i oszcz.	9906	14	28745	04	3212	06	1336	23	30620	87	2400		1800				4200		.	
Kulikowie K. z.	8240	09	6133	33	.	.	412	35	5720	98	10670		620		300	.	10990	.	.	
Limanowej	55629	17	42389	16	5999	80	2680	61	45708	35	66310	34	1626	37	25993	13	50574	28	905	54
„ T. och. wł. z.	22154	70	.	.	.	.	.	.	.	.	21373		4955	.	5878		20450		.	
Lubaczowie T. kr. miej.	33110	16	15065	11	1184	72	498	19	15751	64									.	
Lwowie	191815	87	197639	69	20380	14	33665	82	184354	01	253948	75	94312	.	88934	.	259326	75	.	
„ Pow. tow. z.	7839	78	13384	07	396	50	1818	87	11961	70	32605	47					32605	47	.	
„ T. wz. kred.	25543	38	17573	14	2367	80	661	53	19279	41	17342	69	6117		6467	63	16992	06	.	
„ T. esk. i zal.	33547	94	22230	25	1139	10	3053		20316	35	17104	10	7348	88	6794	42	17658	86	.	
Mikołajowie K. z.	2728	47	325	.	12		12	.	325	.	7210		115	.	380		6945		.	
Milówce St. osz. i pot.	13783	28	31233	33	1677	87	1461	03	31450	17	500						500		.	
Nowym Sączu K. z.	58064	59	129191	37	5934	48	5923	34	129292	51	10000				3000		7000		.	
Oświęcimiu T. oszcz. i pot.	30357	14	85072	73	6027	74	3091	06	88009	41	3000		.				3000		848	94
Pilźnie St. oszcz. i poż.	5509	03	10965	16	520	98	744	30	10742	14	2000				200		1800		.	
Podgórzu St. pot. i oszcz.	42786	80	90882	99	9838	34	6223	75	94497	58	6442		1330		1679		6093		.	
Przemyślu T. zal. roln.	62662	19	155467	92	7389	70	16259	34	146598	28	38650	.	24890	.	13350	.	50190		.	
„ K. z. rzem. i rol.	98824	94	85407	73	7602	62	1409	99	91600	36			.	.	.	.	.	.	.	.
Przemyślanach	24263	14	23207	42	2089	58	710	80	24586	20	19695	88	5491	96	6100	.	19087	81	1020	51
Radomyślu T. oszcz. i pot.	5502	57	3344	57	223	48	67	55	3500	50	8195		.		650	.	7545		.	
Radziechowie	44851	59	109569	97	22394	51	10528	86	121435	62	12000	.	.	.	7500		4500		.	
Rohatynie	25028	16	37773	58	683	09	1890	95	36565	72	9006	76	.		.	.	9006	76	1506	27
Rozdole	8217	88	5955	53	108	90	111	54	5952	89	11932	73	.		40	.	11892	73	.	
Rudkach	18789	13	38885	38	962	09	891	22	38956	25	4100	.	.	.	1700	.	2400		796	79
Sędziszowie T. wz. kr.	17405	73	26936	41	1770	47	1106	99	27599	89	11748	18	3068	53	2675	82	12140	89	.	
Sieniawie	13609	23	25807	44	1623	95	386	19	27045	24	3000	.	900	.	1000	.	2900		.	
Skałacie Vor. u. Cr. Ver.	13723	05	7307	62	1015		920	.	7402	62		.	.	.			.	.	.	.

za miesiąc Czerwiec 1888.

Saldo odsetek z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł.	ct	Stan czynny: Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Koszta sądl. ruchomości i adm. z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł.	ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł.	ct.
736	64	519	57	41041	67	1648	15	1840	.	41233	52	514	52	122	17	840	86
1225	17	234	35	93950	51	15424	.	16167	50	94694	01	2269	45	4086	17	446	31
.	.	384	74	66963	75	6135	.	6295	.	67123	.	1479	45	2151	35	197	56
942	71	465	65	55130	44	11192	55	10582	25	54520	14	1150	85	16590	20	266	16
331	62	437	05	15872	38	2096	45	1735		15510	93	362	77	2146	94	867	45
87	54	90	81	74922	77	2821	82	2718	54	74819	49	1235	04	5152	35	898	11
6430	18	7045	44	263526	20	8013	86	8925	.	264437	37	1343	02	20278	78	256	67
109	22	473	19	20669	10	1642	.	2289	.	21316	40	1063	81	2574	20	533	34
1407	90	42	43	52444	03	1607	54	3485	.	54121	49	405	12	125	02	2232	64
1677	28	229	86	134187	05	27105	21	28630	49	135712	33	2128	77	6551	67	3729	90
839	37	60	70	43461	18	574	84	.		42886	34	611	48	104	87	3383	38
5544	68	4069	68	203231	60	26903	11	27588	50	205505	82	2553	98	19834	33	2149	20
1574	83	23	64	51607	10	3442	95	3920	.	52084	15	135	.	200	90	1638	08
8783	49	5112	79	318694	99	78486	74	84330	92	324539	17	2721	67	37105	74	691	63
6839	28	1759	76	147849		14866		17471	.	150454		1333	68	3809	46	4897	77
6200	36	11	91	95625	65	15835	02	13760		93550	63	2628	89	67	28	4630	18
486	79	1512	29	60389	54	5221	65	4510	.	59677	89	1321	93	4305	19	872	24
805	93	1149	04	35803	36	2259	50	1755	.	35298	86	361	49	717	19	767	79
129	32	439	42	9977	57	385	13	10		9602	44	215	32	3567	49	41	97
358	36	814	31	33144	85	2158	03	2592	50	33579	32	563	36	1835	48	257	15
659	23	5848	07	67912	68	2722	57	2831	.	68021	11	1309	34	9754	22	1057	34
128	06	232	93	6075	18	186	98	510	.	6398	50	266	89	1000	.	3	09
9542	23	8093	64	243631	76	64510	77	67612	52	246703	51	4211	75	4662	79	6441	63
.	.	.		10751	84	190	20	500	.	11061	64	521	15	1940	05	25	83
1664	31	10		40678		1244	.	2350	.	41784	.	810	68	2221	98	584	66
.	.	433	17	21211	46	672	50	504	.	21042	96	917	45	3380	28	44	15
5439	08	1352	60	156437	05	3654	56	4292	39	157074	88	2214	62	2496	79	3822	73
2309	29	409	81	38559	10	1260	73	213	97	37512	34	839	37	139	70	6832	39
.	.	61	13	45208	86	3926	95	5483	.	46764	91	633	56	1163	69	860	77
.	.	552	57	592635	97	130553	93	123791	52	585873	56	8016	01	38879	33	3280	30
107	47	.	.	49283	45	820	15	1222	25	49685	55	1030	18	1323	35	475	34
2461	65	69	68	53694	14	9217	.	10920	50	55397	64	1295	62	6333	58	1319	34
3897	99	7698	88	71300	91	11768	09	11405	26	70938	08	2352	17	8766	94	1057	78
261	64	201	.	9854	38	1456	37	1190	.	9588	01	269	74	268	68	334	68
266	87	72	52	43274	09	5845	50	5911	.	43339	59	515	76	1548	03	669	47
2333	45	2658	62	189347	21	3101		1757		188003	21	2314	85	2377	19	6563	92
2986	02	4052	70	119926	.	1233		3292		121985	.	607	94	8915	52	2745	75
478	39	822	32	17965	.	3065	.	2784	.	17684	.	357	73	626	18	178	97
3749	01	.	.	140188	46	12804	50	14144	.	141527	96	3966	27	44	09	1588	07
8240	55	5087	36	262014	30	71561	42	74304	52	264757	40	220	.	7561	87	239	11
2454	46	5888	98	177774	.	6067	.	11752	.	183459	.	1483	06	7990	98	5835	70
1293	47	1105	87	66555	65	7187	72	7806	.	67173	93	1362	93	2092	72	727	45
247	03	267	20	16866	25	1728	59	1143		16280	66	238	24	626	71	16	69
4026	91	11735	60	170590	55	14285	38	12824	95	169129	62	1995	93	12246	60	3177	55
2282	34	605	92	65417	54	986	55	1732	15	66163	44	1292	87	6813	86	725	
390	16	8	29	20235	90	60	31	.		20175	59	975	65	5217	39	93	32
1886	30	1766	49	56479	79	2241	33	1206	.	55444	46	1530	27	3176	42	4445	31
912	04	2007	56	52352	.	7102	84	9572	85	54822	01	798	22	3041	84	1404	04
567	03	1190	01	42212	46	2946	35	2660		41926	11	802	21	752	04	1831	15
1974	68	969	28	21353	85	2575	96	2760	.	21537	89	235	.	1277	85	1018	84

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan Stan [illegible] z końcem miesiąca		Stan bierny — Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte								Saldo rachunku Banku krajowego	
			Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca			
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.
Sokalu	27212	20	78255	45	18580	50	6796	13	90039	82	26744	95	.	.	.	.	26744	95	.	.
Stryju	28363	38	44576	49	3738	93	2798	14	45517	28	4200	.	3900	.	4200	.	3900	.	58	18
„ T. kr. i oszcz.	15646	11	48613		7030	77	3686	19	51957	58	13975	.	9975	.	3000	.	14950	.	.	.
Tarnowie	45049	49	74088	12	2334	61	3181	92	73240	81	33890	50	7625	.	8492	50	33023	.	480	23
Tyśmienicy K. z.	10283	78	13474	32	928	66	161	24	14241	74	4539	04	.		589	04	3950	.	.	.
Ustrzykach doln.	4193	33	2260	83	118	09	.	.	2378	9.	4471	72	.	.	150	.	4321	72	241	77
Zakliczynie	6637	[illegible]	6185	13	.	.	.	.	6185	13	14775	.	900	.	650	—	15025	.	.	.
Zakopanem	2721	21	2046	18	578	22	31	30	2593	10	1450	.	.	.	200	.	1250	.	.	.
Zaleszczykach	3295	08	3626	48	104	08	.		3730	56	2850	.	.	.			2850		1022	39
Zbarażu	22064	60	19822	54	2802	29	2045	90	20578	93	20670	02	5100		5700		20070	02	1265	74
Złoczowie	51616	91	126997	75	5489	14	2762	86	129724	03	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Żółkwi	25976	32	25033	70	.	.	681	66	24352	04	65570	.	1730	.	2150		65150	.	1254	94

Najwyższa wkładka wynosi 4.210 zł. 93 ct., natomiast 84 pozycyi jako niepodniesione resztki dawniejszych wkładek, nie dochodzą pojedyńczo do 1 zł.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności wynosi $5^1/_2$ %; termina wypowiedzenia dostatecznie są długie, wynoszą bowiem przy kwotach do 2.000 zł. dochodzących — 120 dni.

Ewidencya wkładek oszczędności jest dokładna, a oprócz księgi kontowéj prowadzi likwidator osobny wykaz wydawanych w ciągu roku i ściągniętych z obiegu książeczek.

Długi w kwocie 17.457 zł. 06 ct. pochodzą od:

Banku austro-węg. w reeskoncie wekslowym na 4% z kwotą . . 9.189 zł. 06 ct.

Gal. Kasy oszczęd. w reeskoncie wekslowym na 5% z kwotą . 8.268 „ — „

Kontrola reeskontowanych weksli bardzo ścisła i dokładna, prowadzona jest w księdze reeskontu przez buchaltera, a nadto w terminarzu przez dyrektora kancelaryjnego. Weksle przeznaczone do reeskontu wraz z konsygnacyą wydaje kasie każdego dnia dyrektor kancelaryjny, który wszystkie weksle trzyma u siebie w przechowaniu w portfelu i w osobnéj kasie. Weksle nieprzyjęte z dołączoną konsygnacyą bywają zwracane dyrektorowi tego samego dnia. Spłata akceptów reeskontowych odbywa się punktualnie.

Od pożyczek udzielanych członkom pobiera Towarzystwo odsetki w wysokości 8%, a nadto na koszta administracyi $^1/_2$ %. Odsetki pobierane bywają z góry na 3 miesiące, względnie przy pożyczkach ratalnych do następnéj raty.

Suma pożyczek udzielonych z kwotą 55.260 zł. 14 ct., składa się 394 pozycyi. Najwyższe 2 pożyczki wynoszą 1.900 i 2.000 zł. W zasadzie udziela Dyrekcya obecnie pożyczki nie wyższe ponad kwotę 500 zł., uchwalenie zaś takowej ponad 1.000 zł. należy już do zakresu działania Rady nadzorczéj. Zwykłą formą obligów są weksle ciągnione z 3 podpisami, a pożyczki w ten sposób udzielane, prolongowane bywają za spłatą 10—15% kapitału wypożyczonego, przy równoczesnem odnowieniu weksla.

Na akta notaryalne lub skrypta znajduje się niewiele pożyczek, a te spłacone być muszą w ciągu 2 lat w kwartalnych lub miesięcznych ratach.

Spłata pożyczek nowych odbywa się prawidłowo a Dyrekcya przestrzega ściśle, by niedopuszczono do żadnych zaległości. Natomiast spłata dawnych zaległości postępuje ciągle jeszcze zwolna, i mimo energicznych zarządzeń egzekucyjnych, zaległości ubywają zwolna.

Zaległości wykazane bilansem z roku 1887. wynosiły 26.648 zł. 88 ct. czyli 46·2% kapitału obrotowego, a cała ta suma pochodzi przeważnie z lat dawniejszych, to téż i odsetki zaległe wstawione zostały do bilansu w wysokości 8·2% rozpożyczonego kapitału, co już samo wskazuje, że pewna część z pożyczek tych będzie nieściągalną.

Według sporządzonego dokładnego zestawienia lustratora, nie licząc pozycye, które jakkolwiek od lat kilku bezowocnie egzekwowane, jeszcze jednak uważane mogą być z czasem za ściągalne, — jako wątpliwe uważać należy stanowczo 17 pozycyj z kwotą kapitału 3.629 zł. 84 ct., zaległych odsetek 1.491 zł. 26 ct. i kosztów sądowych 731 zł. 09 ct., czyli z łączną kwotą 5.507 zł. 27 ct., z czego udziały dotyczących dłużników pokryją

za miesiąc Czerwiec 1888.

Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Stan czynny — Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta urząd. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
z końcem miesiąca												z końcem miesiąca					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1125	13	.	.	118447	40	3363	04	3295	.	118379	36	1660	72	7680	53	1401	49
3662	64	5147	37	71811	23	4980	10	6737		73568	13	1506	30	10869	49	704	93
1640	11	1421	59	80133	90	11705	64	12139	66	80567	92	937	58	720	84	3428	05
3832	75	973	86	149982	96	30488	74	30062	64	149556	86	2791	19	3226	78	1025	31
917	38	846	46	24453	17	1779	69	1698	.	24362	48	355	74	5222	63	298	51
.	.	.	.	9300	.	396	46	.	.	8904	12	199	25	1550	16	482	21
382	08	403	72	21427	.	641	10	863	70	21649	60	959	24	5853	78	171	19
242	65	12	40	6074	.	343	.	778	.	6509	.	243	96	.	.	66	40
476	83	128	02	10859	76	710	41	760	.	10909	35	255	24	13	37	324	92
979	58	1808	46	63678	29	2453	25	1408	.	62633	04	1128	20	2053	34	952	75
4115	66	2841	49	167852	19	5023	54	5576	.	168404	95	1897	78	16035	51	1989	70
537	30	333	11	112795	55	3048	43	2540	.	112287	10	1661	41	3649	42	12	78

731 zł. 09 ct. Kwota stracona, a względnie wątpliwa wynosiłaby tedy 4.776 zł. 18 ct.

Te pożyczki wątpliwe, a w części już dzisiaj za nieściągalne uznane, pochodzą jeszcze z czasów Towarzystwa realnościowego, od którego przyjęte zostały przez obecne Towarzystwo wzajemnego kredytu.

Odpisanie wykazanéj powyżéj kwoty pozbawi wprawdzie Towarzystwo w jednym roku wszelkiego zysku, nadwyręży może w części i fundusz rezerwowy, postawi atoli sprawę na czysto, i usunie wszelkie wątpliwości co do rzeczywistego stanu interesów Towarzystwa.

Jeżeli już nie należy wykazywać w aktywach pozycyj zastarzałych, co do których ściągalności zachodzą zupełnie usprawiedliwione powątpiewania, to już wcale obliczanie i wstawianie do bilansów kilkuletnich odsetek zwłoki od takich pozycyj, najmniejszéj nie ma podstawy.

Spraw zaskarżonych jest obecnie 113 z kwotą 19.729 zł. 79 ct., z czego kwota 9.401 zł. 94 ct. hipotecznie jest zabezpieczoną. Sprawy egzekucyjne należycie bywają popierane, z powodu atoli, że niektóre akta nie zostały jeszcze zwrócone przez dawniejszego syndyka, sprawy dotyczące znajdują się w zastoju.

Przy udzielaniu pożyczek przestrzegane obecnie bywają wszelkie środki ostrożności, a zdolność kredytowa kompetentów ściśle bywa badana.

Koszta administracyi wynosiły w roku 1887. 2.241 zł. 76 ct., a po strąceniu przeniesienia z roku 1887. w kwocie 136 zł. 08 ct.,— 2 105 zł. 68 ct., czyli 3·2% kapitału obrotowego.

Lokacya papierów wynosi 942 zł. 50 ct. w liście zast. Tow. kred. ziemskiego w minimalnéj wartości 1.000 zł. Lokacya ta atoli nie jest książkowo przeprowadzoną i powyższa kwota 942 zł. 50 ct., wchodzi w rachunek gotówki.

Administracya biura jest uregulowaną. Akta, księgi i dokumenta w najzupełniejszym porządku. Księgi i druki używane przeważnie według wzorów ze Związku udzielonych.

Dyrekcya pracuje bezpłatnie; kontrola ze strony Rady nadzorczéj jest dokładna i ścisła, szczególnie zamknięcie rachunków, bilansy i inwentarzy badane bywają szczegółowo.

Z praktyki stowarzyszeń.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, która jest ustanowionym przez sejm organem urzędowym dla opieki nad rozwojem przemysłu w kraju, uchwaliła na odbytem w tych dniach posiedzeniu wejść w układ ze Związkiem stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, względem wykonywania kontroli rachunkowéj przez lustratora związkowego nad temi stowarzyszeniami rękodzielniczemi i handlowemi, które są dłużnikami krajowego funduszu przemysłowego. Pierwsze szkontrum tych stowarzyszeń ma odbyć się już w najkrótszym czasie.

Piszą nam z prowincyi: Wskutek polecenia otrzymanego z Wiednia, wymierzają dotyczące władze skarbowe funkcyonaryuszom stowarzyszeń taksę dekretową wedle dziesięcioletniéj pobieranéj lub pobierać się mającéj płacy. Wziąwszy na uwagę, że urzędnikami stowarzyszeń są przeważnie dyrektorowie wybierani co trzy lata, i nie posiadający żadnéj rękojmi, że przez lat dziesięć będą spełniać powierzone im czynności, trudno w tym nowym pomyśle fiskalnym dopatrzeć pobudek, któreby chociaż pozorną słusznością usprawiedliwić się dały.

Dyrektorów stowarzyszeń, wybieranych co 3 lata,

nie można w żadnym wypadku stawiać na równi z urzędnikami, którzy na zajmowanéj posadzie spędzają parę dziesiątków lat, i ostatecznie otrzymują emeryturę, a ustawa, któraby podobne zrównoważenie dopuszczała, dotąd nie istnieje.

Prawda, że stowarzyszenia zaszczycają często ponownym wyborem dyrektorów, odpowiadających godnie włożonym na nich obowiązkom, ale wyjątki nie stanowią reguły, a wymierzać podatek od ewentualności, niedających się przewidzieć ani zabezpieczyć, jest krzyczącą niesprawiedliwością.

Donosząc szanownéj Redakcyi o tym nowym zamachu na kieszeń stowarzyszeń, a względnie ich funkcyonaryuszów, mam na celu pobudzić kolegów do energicznéj obrony. Zdaje mi się, że możnaby wystósować zbiorowe przedstawienie do Ministeryum skarbu, w każdym razie nie należy jednak zapominać o rekursach, gdyż wedle austryackich ustaw bierność sankcyonuje najniesłuszniejsze żądanie.

Ulgi w stemplach. Ważnem dla Towarzystw zaliczkowych i notaryuszów jest przedłużenie ustawy z dnia 31. marca 1875. Dz. p. p. nr. 52. w sprawie ulg należytościowych. Mianowicie uwolnione są od opłaty stempla podania o wykreślenie (ekstabulacyą) wierzytelności nieprzenoszących kwoty 100 zł. (nie licząc w nią należytości ubocznych) jak również wszelkie odnośne oświadczenia, pisma sporne, klauzule legalizacyjne i t. p.

Ustawą z 22. czerwca 1888. Dz p. p. nr. 115. przedłużono ulgi, przyznane powyższą ustawą, do końca roku 1890.

Liczne podania, wnoszone do sądów bez korzystania z przysługujących ulg, świadczą, jak mało znaną jest ta ustawa ze szkodą dla interesowanych, przeważnie włościan korzystających z małego kredytu hipotecznego.

Ruch stowarzyszeń.

Towarzystwo zaliczkowe lwowskie. Na nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu członków, odbytem w dniu 14. b. m., wybrano do Rady nadzorczéj pp.: Leszka Dąbczańskiego, Jana Orłowskiego, Erazma Romanowskiego i Leoncyusza Wybranowskiego, a następnie na dyrektorów zastępców pp.: L. Dąbczańskiego i E. Romanowskiego. W końcu postawił p. Juljusz Starkel wniosek zmiany poręki członków z nieograniczonéj na ograniczoną, który to wniosek przekazało walne zgromadzenie Radzie nadzorczéj do rozpatrzenia i zdania sprawy na następnem zgromadzeniu.

OGŁOSZENIA.

Wydział Związku stowarzyszeń ogłasza niniejszém

KONKURS

na posadę

sekretarza Związku.

Od kandydatów wymaga się dokładnej, o ile możności praktycznej znajomości organizacyi stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, — ustaw, odnoszących się do tych stowarzyszeń, oraz rachunkowości, przyjętej tak przez Towarzystwa zaliczkowe, jakoteż przez Towarzystwa produkcyjne i handlowe.

Posada ta, do której przywiązaną jest roczna płaca w kwocie 1.500 zł., ma być na rok pierwszy nadaną prowizorycznie.

Podania, należycie udokumentowane, należy wnosić do **Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie** (Plac Maryacki l. 9.) najpóźniéj do końca lipca b. r.

Wydawnictwo **Roczników stowarzyszeń**

założone przez

Dr. Alfreda Zgorskiego

istniejące od roku 1874, przystępuje do wydania

»XIV. Rocznika stowarzyszeń«

pod redakcyą

Władysława Terenkoczego i Władysława Białaczewskiego.

Ponieważ corocznie zwiększa się objętość „Rocznika“, a zebranie i zestawienie coraz większego materyału redakcyjnego potrzebuje wiele czasu, upraszamy Szanowne Dyrekcye o spieszne nadesłanie rozesłanych kwestyonarzy, oraz o dokładne wypełnienie takowych we wszystkich rubrykach, aby uniknąć uzupełniających pytań. Doznawszy tylekrotnie poparcia od Towarzystw zarobkowych i gospodarczych w kraju, niewątpimy, że i tém razem przyjdą one z chętną pomocą tak w kierunku dostarczania potrzebnych dat, udzielając wypełnione kwestyonarze, jakoteż zamawiając znaczniejszą ilość egzemplarzy „XIV. Rocznika“.

Zamówienia i przedpłata przyjmują się od dnia niniejszego ogłoszenia w redakcyi „Związku“.

Cena jednego zamówionego egzemplarza „Rocznika“ wynosi 1 zł. 20 ct., a po wyjściu nakładu kosztować będzie 1 zł. 50 ct.

Dotąd otrzymaliśmy dopiero 115 wypełnionych kwestyonarzy na 260 rozesłanych — upraszamy przeto jak najusilniéj o spieszne nadesłanie takowych, ponieważ zamierzamy wydać „XIV. Rocznik“ w najkrótszym czasie.

„XIV. Rocznik stowarzyszeń“ zaprenumerowali dotąd: 71. Bialsko-bielskie stow. poż. i oszczęd. „Wzajemna pomoc“, Biała 1 egz.; 72. Tow. zal., Stary Sącz 2 egz.; 73. Tow. kred., Żółkiew 1 egz.; 74. Handels u. Gew. Ver., Bursztyn 1 egz.; 75. Tow. zal., Gliniany 6 egz.; 76 Kasa zal. „Opatrzność“, Kozowa 1 egz.; 77. Kasa oszczęd, Kołomyja 1 egz.; 78. Tow. zal, Sokal 1 egz.; 79. Tow. zal., Radziechów 3 egz.; 80. Tow. zal., Podhajce 1 egz.; 81. Tow. kred. rękodz. i przem., Kraków 1 egz.; razem z poprzedniemi 279 egzemplarzy.

Wydawnictwo: ***„Roczników stowarzyszeń“.***

Wydawca i odpowiedzialny redaktor *Teofil Merunowicz.* Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.